

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS PRIJS
Voor de Maand . . . 12.
Per Jaar . . . 144.

(Verschijnt drie malen in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel.
Behalve 35 cents regel.

ROME 21 september. Gisteren, zondag, is de processie van de Kerk van *San Maria sopra Minerva*, naar gewoonte, naar de binnenplaats van het Quirinaal opgetrokken, om den pauselijken zegen te ontvangen. De plaats was opgevuld met men- schen tot aan het plein van het Quirinaal toe. Nog voor dat de paus zich op het balkon ver- toonde hieven reeds duizenden van stemmen een *avanti!* op.

Dagelijks ziet men de uitvaardiging van een blijk te gemoet, hetwelk nieuwe zegeningen over den H. Vader zal afroepen. Het geldt namelijk de vermindering van de belasting op het hout, de afschaffing van die op de patienten en de over- mindering van renten der geestelike schuld; mit- tene reimboursering, welke men althans zou- den door middel een nieuw leening, op voordeeligere voorwaarden, dan de vorige. Men heeft Z. H. aangeboden tegen een rente van 4 pCt. Daardoor zal er een groot voor- deel gelegen zijn in de remboursing der oude leening tegen 5 pCt.

Te Rome en in al de Roomsche Staten heerscht een buitengewone beweging en het grootst ver- woen. Men wenscht elkander geluk, men hoort de toekomst. De H. Vader boezemt zoo veel vertrouwen in, dat hij geen moeilijkheid heeft schaaft ondervindt om de middelen te verkrij- gen, ten einde de lasten van de onderdanen te verlichten.

28 september. De laatste tijdingen, uit de Legation en de Marken ontvangen, melden dat in die gewesten de volmaakte rust heerscht. Men doet er met vertrouwen de hervormingen te ge- loof, welke de Paus beraamt. Het personeel der administratie zal nog groote veranderingen onder- gaan, van de laagste bediening af tot de hoogste. Men behoeft u niet te zeggen dat de Paus er niet aan denkt, die bedieningen voortaan door leeken te laten vervullen. Omrent dit punt is de publieke opinie in Frankrijk en elders zeer kwalijk onder- t. Omrent hetgeen alhier ongaat. Men denkt gemeen dat in de Roomsche Staten al de plaatsen der administratie door geestelijken bediend wor- den; niets is meer bezijden de waarheid. Inderdaad laten men de ambtenaren wilde tellen, zou men meer leeken dan geestelijken vinden. Wat echter waarheid behelst, is dat het over het algemeen cardinals en prelaten zijn, die de hoogste posten bekleeden, en ieder verstandig mensch zal moeten erkennen dat zulks, onder eene kerkelike rege- ring, niet anders zijn kan.

De verhevene godadienstige staatkundige en maatschappelijke reden, waaruit de tijdelijke magt des Pausen voortvloeit, wordt noodwendig van toepassing op de gewigtigste bedieningen. Dit heeft de H. Vader begrepen en daarom zal hij niet treden in het stelsel der secularisatie. Men beduikt daaren- tegen niet genoeg dat het stelsel, hetwelk ik

Daarvoor nu secularisatie (dus de vorige regering genomen, hebben genoegzaam aan de bevolking doen zien, dat zij er niet bij zou winnen, door in dit opzigt de toepassing van de denkbeelden eeniger weinigen te verlangen. Een kardinaal en een prelaat zijn altijd toegankelijker voor het volk, en leveren juist aanknopende van het karakter, waarmede zij bekleed zijn, meer waarborgen op dan de leeken. Alles bestaat in goede keus van prelaten en kardinalen, en dat is de eenige zaak, welke de aandacht des H. Vaders bezig houdt.

Men heeft het gerucht verspreid, en het is ligt te vermoeden uit welke beweegredenen en in welk belang, dat Z. Exe. de kardinaal Guzzi door den slachten staat zijner gezondheid verplicht zou worden zijnen post van secretaris van staat heder te leggen. Dit gerucht is geheel ongegronde. Nooit was de gezondheid van den kardinaal zoo goed en het wel- verstand van den kardinaal van zijnen soeverein, dat hij in de hoogste mate bezit, zal hem in zijnen post handhaven.

Te Albano maakten de bereidingen om den H. Vader te ontvangen. In de eerste dagen van oktober zal Z. H. de omstreken van Rome bezoeken, te beginnen met Castel Gandolfo; daarna achtervolgens Albano, Frascati en Tivoli. Het zijn slechts uitstapjes. Z. H. zal des morgens vertrekken en des avonds terugkeeren.

ZWITSERLAND.

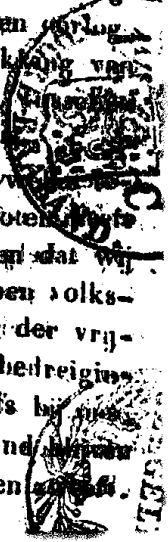
GENEVE, 27 september. Nu berijdt van den eenigen wettigen hinderpaal, (de Landdag) welke zich nog tegen de volvoering hunner ontwerpen kanite, hebben de ultra-radicalen, of, in andere woorden, de hoofden der partij van de vrijkorpsen, het veld ruim om te handelen. De Landdag is niet meer daar, om hen te bejagen en te beteugelen, en zij rekenen er op zoodanig te handelen, dat het federaal gezag de laat zal kunnen om werkdadige hulp te brengen aan de staten, waarin zij voor- nemens zijn den oorlog te brengen of onwente- lingen te verwekken. Reeds doen zich van ver- schillende zijden onrustbarende verschijnselen op. De volks-associatie van het canton Bern, welke zichzelf aangesteld heeft als het middelpunt en de hoofdcummissie der revolutionaire beweging in Zwitserland, heeft zich, door tusschenkomst van afgevaardigden, in correspondentie gesteld met al wat de verschillende cantons aan regeringsoosheid en mannen, die hare inzichten kunnen bevorderen, opleveren. Het slot van haar manifest van 15 sep- tember is veelbetekenend. Wanneer eenmaal het »zwitsersch volk bij eene overgrote meerderheid, »tot de associatie zal toegetreden zijn, zullen de »kortzigtige gouvernementen den stroom niet meer »kunnen stuiten; want het volk heeft de mid- »delen aan de hand om zelf zijnen wil te volvoeren »en régt te erlangen. Waakt dus, burgers, en »weest bereid te handelen, wanneer het oogenblik »daar zal zijn.» Het volksblad van Batelland gaat

nog verder, het bedrijft nu reeds met de vraag des volks, de cantons, die door hunne vreedzame en onafhankelijke stem, de wenschen van het radicalismus bestreden hebben en zegt dat weldra een afschrikkelijke verantwoording rusten zal op die verraders des vaderlands. De taal der overige radicale bladen van Zwitserland is volmaakt dezelfde wat den aard der zaak betreft. Een enkel onder deze, *het dagblad van Solothurn*, smeekt de pa- triotten van langzaam te werk te gaan, uit vrees dat eene te onmiddellijke en door geene name- lijke voorwendeels begunnen aanval ten nadeele der revolutionnaire partij uitloope en den vijand maar al te gereed tot den strijd vinde.

Zouden te beweren volkomen bekend te zijn met het oorlogsplan van het Jeugdig Zwitserland, heb- ben wij alle redenen, te gissen, dat het canton Friburg het toneel der eerste vijandelijkheden we- zen zal. Dit land is geheel gesloten in de cantons Bern en Waadt; deszelfs hoofdstad is slecht te verdedigen; de grenzen zijn van vele zijden, vooral langs het westen, open. Deszelfs bevolking is over het algemeen dapper, staat onder goede tucht en is linnig aan het gouvernement gehecht; doch het lieft eenige vijanden van de bestaande orde van zaken en een der grootste districten van dat canton, het dis- trict Morat, levert sedert eenigen tijd stof tot ern- stige bedenkelijkheid. Reeds heeft men aan de Moraten de noodige hulp beloofd ingeval het friburgsch gouvernement troepen mocht afzenden, om hen tot onderverping te brengen. De aanval zal dus waar- schijnlijk op dat punt een begin nemen. De ver- bondene cantons van het centrum zullen zich als- dan waarschijnlijk in beweging stellen om hunnen bondgenoot hulp te bieden en dit is waarschijnlijk het voorwendsel dat men verwacht, om het van op te steken en tegen hen te handelen niet alleen meer met vrijkorpsen, maar ook met geregelde troepen.

Het canton Waadt, ofschoon minder aan aan- vallen blootgesteld dan Friburg, schijnt eenen nabij zijnden aanval op de westelijke grenzen te gemoet te zien. Men heeft er den *Landsturm* reeds geor- ganiseerd en beschikbaar gesteld en onderscheidene bruggen over de Rhône, die de gemeenschap met het Waadtsch grondgebied openstellen, onbruik- baar gemaakt, om langs die zijde niets anders open te laten dan den smallen en versterkten overtoeg van St. Mauritius. Dit is nog wel geen oorlog, maar het is ook geen vrede. Alle betrekking van goede nabuurschap heeft opgehouden. Het is deze twee aan elkander grenzende cantons.

Geneve is een der outijdige cantons, van welke genstand het radicaal Zwitserland bestond. Het te straffen. Ligt zou het kunnen gebeuren dat wij ons hier te verdedigen hadden tegen eene volks- opstand, gerugsteund door velen aantal der vrij- korpsen van buiten. De onophoudelijke bedreigingen, welke de radicale druppels, zelfs bij ons tegen ons uit, laten niet toe dat wij blind voor het gevaar, dat boven onze hoofden

Eertijds, toen de stad Zurich, in eenen toestand aan den onzen gelijk, door hare bondgenooten ingenomen en buiten de wet gesteld werd, durfde zij den keizerlijken arend opsteken, om zich onder de bescherming van het hoofdstad Keizerrijks te plaatsen. Zou men in vergelijke omstandigheden, dit voorbeeld niet volgen, maar dezelfs voorvaderlijke grootheid terug vinden ter verdediging van deszelfs onafhankelijkheid, instellingen en beschaving tegen eenen inval van barbaren, die zich bondgenooten noemen, en zou later moeten onderzoeken, of de banden welke haar aan eene confederatie verbinden, welke sedert vijftien jaren aan de verregaandste regeringloosheid ten prooi is, al dan niet in stand moeten gehouden worden.

— Ben 29 en 30 september 11. is de catholijke conferencie, welke in het verleden jaar voor het eerst te Zug bijeenkwam, te Schwytz vergaderd geweest. Honderd, dertien personen, alle mannen van invloed in hun canton, woonden deze bijeenkomst bij, welke leden tot zestien cantons behoorden. Gedurende deze twee dagen heeft men over de catholijke aangelegenheden beraadslaagd met eene kalmte en beradenheid, welke men in verre na niet in de radicale bijeenkomsten aantreft. Geen enkel woord van verbittering of haat tegen de protestanten is aldaar gesproken; maar wat eenparig en krachtig uitgedrukt werd, is het vaste besluit van alles te wagen, ja op te offeren voor de verdediging en handhaving der catholijke belangen. Geene schitterende feestmalen, geene gerucht makende toosten; in den avond van den 30 is men uiteengegaan, na elkander, tot teeken van broederschap, de hand gedrukt te hebben.

DUITSCHLAND.

Mgr. Arnoldi, bisschop van Trier, heeft aan al de pastoors van zijn bisdom gelast, om hunne parochianen te vermanen zich te onthouden van be-
devaarten en andere zoodanige reizen, zoolang de schaatschte duurt, welke Duitschland kwelt, en de sommen, welke hun deze oefeningen van godsvrucht zouden kosten, te besteden aan werken van liefdadigheid.

— De stichting van het klein seminarie voor het aartsbisdom van Keulen, ziet dagelijks hare hulpbronnen vermeerderen. Een rijk geestelijke, die aldaar onlangs overleden is, heeft al zijn vermogen tot dat doel vermaakt en twee adellijke families hebben daaraan, bij gelegenheid van het hawelijk tusschen hare kinderen, eene gift geschonken van 6,500 kroonen (ongeveer f 12,000).

ENGLAND

LONDEN 5 oktober. De graaf de Jarnac, zaakgelastigde van Frankrijk, heeft 11. zaterdag eene conferencie gehad met lord John Russell.

— Te Londen heeft ook het gerucht geloopt van het ontslag, dat de onderkoning van Ierland en de secretaris voor de iersche zaken zouden insprekend hebben. Men voegt er bij dat de meerderheid van het kabinet gezind was tegen eene oproeping van het Parlement, voor het einde dezer maand of in het begin der volgende, ofschoon lord John Russell dit plan met alle krachten ondersteunde.

De *Morning Post* meldt dat eene commissie van deskundigen toegeweerd zal worden aan het departement van koloniën, om de aangelegenheden van dit departement te leiden in overleg met den secretaris van staat, die hiertoe alleen met de directie belast was geweest. Deze maatregel zou noodzakelijk geworden zijn door de grote wanorde welke, naar het zeggen der oppositie-bladen, in het beheer der koloniën heerscht. (Hoe zou de *Lord Baud* daarvan denken?)

Niet alleen in Ierland heerscht hongernood, dezelve verspreidt zich ook in eenige streken van Schotland. Het gouvernement heeft twee stuon-

schepen, met kornen beladen, naar de schotsche kusten afgezonden.

— Men heeft tijdingen van de Kaap de Goede Hoop ontvangen tot den 4 augustus. Volgens die tijdingen was de reis zo goed als hersteld. De schepen, die de Kaap verdedigen, zijn de dagbladen der *Soldat* tegen de *Regering* aan den dag, dat de expedie tegen die welke de kolonien niet veel beslissends zal uitwerken; zij luken het aarzelend en besluiteloos gedrag van den gouverneur, sir Peregrine Maitland, en keuren het grootelijks af, dat hij de Kaffers niet door eenen grooten slag schrik heeft aangejaagd; waardoor de rust der kolonie, althans voor eenigen tijd, verzekerd ware geweest.

— De dagbladen melden dat de admiraal Daere aan de oorlogschepen, welke bij de Kaap gestationneerd zijn, bevel heeft gezonden zich bij hem te voegen, om naar men verzekert, eene demonstratie te doen te Madagascar, alwaar de Franschen, die 1600 man in vesting ten noorde gelegen eiland vereenigd hebben, voornemens zijn de vryhandeligheden te hervatten.

IERLAND.

DUBLIN 3 oktober. De onderkoning heeft gisteren eene proclamatie uitgevaardigd, waarbij hij verklaart, besloten te hebben op de krachtadigste en doelmatigste wijs den geregelde en wettelijke handel van levensmiddelen te beschermen tegen elke geweldadigheid of misdadigen aanval, en dat hij zich verplicht zal zien de openbare werken, door het gouvernement bevestigd te stellen, waarvan de werklieden de wet zonden willen verontschrijven aan de beambten, die het opzicht over die werken hebben. Hij bedankt de overheden en de geestelijkheid der onderscheidene gezindten voor den ijver, waarmede zij, in deze bedenkelijke omstandigheden, het gouvernement ondersteunen.

— Gisteren heeft eene talrijke meeting van armen-
zienlijke ingezetenen van Dublin op Royal Exchange (de Beurs) plaats gehad onder voorzitterschap van den lord-mayor, ten einde te stemmen over een adres aan het gouvernement, opdat het fondsen voorschiet aan de spoorwegmaatschappijen, welke behoorlijke waarborgen aanbieden en deselve in staat te stellen aan een aantal menschen werk te verschaffen. Staande de vergadering heeft lord Milltown, een der grootste grondeigenaars van Ierland, bewezen dat de iersche regering niet meer dan 175,000 p. st. (f 2,100,000) ter harer beschikking heeft, om den hongernood te weren, terwijl ten minste 5 millioen p. st. (60 millioen gld) daartoe noodig zouden zijn. De vergadering, welke zamengesteld was uit aanzienlijke mannen van alle partijen heeft een ontwerp van adres aangenomen volgens de inzichten der bijeenkomst en daarin nog den wensch eener spoedige oproeping van het Parlement geuit.

De commissie van het republikeinisch genootschap heeft insgelijks eene proclamatie uitgevaardigd aan het iersche volk, om het te antwoorden zich geduldig en gelaten te houden en nog een weinig te wachten, daar de leniging van deszelfs ellende niet lang meer kan uitblijven, dank der pogingen van het gouvernement en der grondeigenaars. Geduld, vrede, orde, vertrouwen op God, zegt de proclamatie ten slotte, en alles zal wel gaan. Weest intusschen verzekerd, beminde medeburgers, dat terwijl wij ons veroorloven u aldus te vermanen, wij onze stem bij het gouvernement behaardelijk en nogmaals zullen doen hooren, opdat het de middelen verduubelen om uw brood te verschaffen. Geduld dan, in naam van uw vaderland, in den aanblijfseligen naam van God.

SPANJE.

MADRID 1 oktober. Men verwacht dagelijks de

Fransche prinses. In de stallen van het paleis van den 18 rijtuigen met de grootste pracht gereed gemaakt; ten dienste van het hof bij den koninkken stoet, welke zich naar de kerk van Atocha begeven zal, alwaar de boide trouwen voltrokken zullen worden. — Onder de geschenken van de koning aan de prinses vereeren zal sunderling een halsband van het Gulden Vlies, geheel met diamanten bezet; eenen rijken degen, welks greep met edelgesteenten ingelegd is en welks lemmet door Karel III is gebruikt; en den staf van kapitein generaal, welke waardigheid voor den prins bevestigd is.

— De Infant don Francisco de Paula zal zijn nicht en koningin eenen gouden waaijer met brillanten (een geschenke geven, welks waarde en smaak volte bewondering aller bewondering wekken. (Aan de Infante Luisa zal hij een gouden, met diamanten ingelegde *porte-bonquet* schenken.

De senaat heeft heden beraadslaagd over het wetsontwerp der ligting voor de nationale militia. Bij het vertrek der post was men nog niet tot de stemming overgegaan, doch men twijfelde niet of de wet zou nog in die zitting aangenomen worden.

— Ter beurse liep het gerucht dat de markie van Lansdowne vertrokken was met eene specialzending van het engelsch kabinet naar de Noordsche hoven. Deze tijding werd verspreid ten gevolge eener correspondentie uit Londen door de *Espresso* medgedeeld. Men zeide dat de markie de Noordsche hoven meest overreden, om tegen het hawelijk van den hertog van Montpensier te protesteren en dat geheel het Noorden zich tegen Frankrijk verklaren zou. Tevens liep het gerucht dat de graaf van Montemolin aan de zijde van de *Alfonso* ontscheept was en dat het engelsch eskader in de Middellandse zee was gekomen, waar het dit zou aantreffen. Ofschoon al deze berichten niets zekers hebben, maken zij echter eenen omstandigen indruk.

— In de baskische gewesten is eene proclamatie in den parisischen zin verspreid, om dezelve te opstand te roepen. Zij is niet opgesteld in naam van den graaf de Montemolin maar van eene ongenoemde *Junta*, welke zich heet: *basko-navarreseche Junta*. Het is opmerkenswaardig dat deze proclamatie reeds sedert den 14 september uitgevaardigd, sedert dien tijd niet de minste uitwerking heeft gehad, noch eenige opschudding verwekt heeft in de baskische gewesten, door welke de fransche prinses onder het daverendst geluich gereisd zijn.

— In den loop der volgende zitting zal het gouvernement aan de goedkeuring der Cortes een waardig en voldoende wetsontwerp aanbieden tot voorziening in de behoeften der eeredienst en de geestelijkheid, tevens zich binnen zoodanige grenzen beperkende, als het niet krenken der belangen van de belastingschuldigen vorderen zal. Het is meer toebrengen tot het onmogelijk maken van alle reactie in Spanje en tot bespoediging van de dag, waarop de banden, die ons altijd aan het Hoofd der Kerk verbenigd hebben, weer even naauw zullen toegehaald worden, dan de ten uitvoorlegging van dit wetsontwerp.

FRANKRIJK.

PARIS 6 oktober. De *Messenger* deelt de volgende telegraphische depesche mede:

Bayonne 6 oktober.

De prinses zijn gisteren ochtend ten zeven uur van Vittoria naar Burgos vertrokken.

Zij zijn te Meranda aangekomen, alwaar alle naar wensch is afgeleopen en hebben ten elf uur hunne reis voortgezet.

— De prins van Joinville is gisteren aan de Tulerien afgestapt, komende van Toulon.

— De *National* houdt steeds vol dat eene niet

... twee dagen geleden, door lord Normanby... den heer Guizot is ter hand gesteld en dat... het ministerie van buitenlandse zaken gewig... tingen ontvangen zijn. Men schijnt vooral... vreezen dat de heer Bulwer Madrid zal verlaten... dens de huwelijks-feesten en openlijk zijne pro... statien vernieuwen zal. Men verzekert dat de... Guizot zich in eene nota aan lord Palmerston... vrendig beklaagd heeft over het openbaar maken... den brief, waarin de heer Bulwer den minis... ter Isturitz heeft gelogenstraft.

... Een dagblad beweert heden oetend dat de... er Bulwer naar Londen terug is geroepen door... ed Palmerston en dat hij Madrid, krachtens een... komen verlot, verlaten moet.

... De maarschalk Bugeaud zal, naar men zegt, spoeg... te Toplon scheep gaan, om de bewegingen van... au Abd-el-Kader op de maroccaansche grenzen... gaan bewaken.

... Uit Montpelier schrijft men dat een groot... antal spaansche uitgeweken en aan het rathuis en... bij den prefekt ontboden zijn, alwaar men hun heeft... te kennen geven dat men hun reisbrieven zou af... geven om naar Valence, departement de Drome, te... gaan. Zij hebben het uitdrukkelijk verbod ge... vregen van den voorgeschreven weg te verlaten, onder straf van door de gendarmerie aangehouden te worden. De kranken, de zieken en de huisge... ninnen, welke met veel kinderen beladen zijn, worden alleen van dezen maatregel uitgezonderd.

... Terwijl de koning II. vrijdag de forten van... asy, Vanves en Moutrouge in oogenschouw nam, bemerkte hij op zijnen weg eene vrouw, welke op hare borst het ereteken van het Legioen van... er droeg en een been verloren had. Z. M. liet den generaal Gourgaud zamen en van dezen vernomen hebbende dat zij het ereteken bij den slag van Espinosa gewonnen had, alwaar zij liende als officier bij de huzaren, liet de koning haar eene gift van 100 fr. ter hand stellen.

BELGIE.

BRUSSEL 7 oktober. Bij besluit van heden, door den minister van binnenlandsche zaken uitgevaardigd, is de uitvoer van tarwemeel in Belgie verboden.

... Het *Journal de Bruxelles* zegt, dat de tijding van de tegenwoordigheid van den Koning der Belgen te Parijs abusievelijk is medegedeeld. Z. M. zegt dat blad, schijnt nog in Tyrone te zijn, ten zal te Brussel komen, alvorens zich naar Frankrijk te begeven.

NEDERLAND.

HERTOGENBOSCH 9 oktober.

... Bij Koninklijk besluit van den 6 dezer, is de heer mr. J. Vollenhoven, secretaris-generaal van het departement van binnenlandsche zaken, met een 12 deeren maand, geheel ontslagen van de waarneming der betrekking van Minister van Binnenlandsche Zaken *ad interim*, en te tot Minister van dat departement, te rekenen van datzelfde tijdstip, benoemd, de staatsraad mr. L. N. graaf van Randwijk, thans gouverneur der provincie Gelderland.

... Men leest in den *'s Gravenhaagschen Nieuwsbode*:

... Sedert de aandacht meer algemeen gevestigd wordt op de landverhuizing, hoort men daarvan telkens nieuwe voorbeelden. Zelfs uit deze provincie. De predikant der afgescheidenen (Soholtianen) te de gemeente Noordloos, onder anderen, moet thans ook tot het besluit gekomen zijn om naar Noord-Amerika over te steken, eenige goede inzetzeten uit die gemeente, tot dezelfde goddelijge seote behoorende, zullen Z.W.E.w. vergezellen. De heden hebben hunne hofsteden reeds door den heer Slotemaker te Molenaarsgraaf in het openbaar doen verkoopen. Ook te Peursem heeft de landman H. de Jong, mede een afgescheidene, zijne bezit-

ting te gelde gemaakt, om met zijn talrijk gezin in de nieuwe wereld een beter verlijf te gaan zoeken. — Ja, de ziekte tot landverhuizing begint zoodanig toe te nemen, dat, naar men ons verzekert, onbepaalde menschen, zich bij de plaatselijke besturen komen aanmelden, om reisgeld te vragen, ten einde zich naar Amerika te kunnen begeven! Het is overbodig hier bij te voegen, welk antwoord deze lieden bekomen.

... Het ware voorzeker niet onbetreffelijk het antwoord te vernemen, in de vermelding daarvan hadden wij niets overbodigs gezien. Wij althans zouden wel eens willen weten, onder welke bevoordingen die ongelukkigen, afgescheept worden?

... De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* behoorde een weinig meer zorg te wijden aan de qualificatie van feiten, bij het geven van verslag der bij de arrondissementen regtbank te 's Gravenhage behandelde zaken; en te leeren, dat er onderscheid bestaat tusschen misdad, wanbedrijf en overtreding. Alzo lezen wij in het nummer van woensdag 11. dat *Barend van U.* schuldig verklaard is aan de misdad van *moedwillige mishandeling*, ofschoon hem voor die misdad niets meer is opgelegd dan eene boete van 10. Een weinig lager lezen wij nog dat *Hester B.* schuldig verklaard is aan de misdad van het *moedwillig taebrengen van eenen stomp*, voor welke misdad Hester B. eene boete van 100 te betalen zal hebben.

Behalve dat zulke ongerijmdheden onkunde bij de redactie verraden, brengen zij de leden der arrondissementen regtbank onder een verkeerd licht, dat men zou kunnen veronderstellen, dat in het geelagen vonnis het woord van *misdad*, bij de beoordeeling van zulke feiten door de regtbank gebezigd was.

... Ook in deze provincie bespeurt men reeds eenen toenemend elken doortocht van een naar Holland. Zoo zijn gedurende dezen zomer in verschillende driften reeds ongeveer drie duizend schapen van de Veluwe langs den weg naar Harlingen vervoerd, om van daar naar Engeland ingescheept te worden. (*Querispost.*)

... Door den stedelijken raad te Kampen is eene commissie ingesteld ten doek hebbende, om kleine voorschotten aan te diere stede woonachtige gepensionneerden, tegen eene matige rente te verstrekken, en tevens om de zoodanigen, die door ongelukken of tijdelijke verlegenheid daartoe gedrongen, huane pensioenakten op bezwarende voorwaarden zoogenaamd mogten hebben verpand, zoo mogelijk uit de handen van woekeraars te redden.

... Volgens berichten, waarop wij kunnen staat maken, zegt de *Nederlandsche Stoompost*, gelooft wij aan onze lezers thans de verzekering te kunnen geven, dat de contracten ter tekening gereed liggen tot het vervaardigen van nog twee stoommachines, tot droogmaking der Haarlemmermeer, met eenige wijzigingen, gelijk aan den bekende Leegwater. De machines worden in Engeland, doch de ketels en ballasten door de heeren Dudok van Heel en Paul van Vlissingen te Amsterdam vervaardigd.

... Hetzelfde blad berigt, dat heden middag ten twaalf ure de spoorwegbaan van hier naar Delft en terug voor het eerst, bij wijze van proef is bereden. In 11 minuten en 55 seconden was men van het station alhier in de stad. Dezerste proefrid is met den besten uitslag bekrond. Wij kunnen niet nalaten, zegt dat blad, bij deze gelegenheid aan te merken, hoezeer het, onzes inziens, te bejammern is, dat ondanks den bekeenden ijver der administratie, het tijdstip der geheele exploitatie tot Rotterdam, aithoufde der moedelijkheden, nog altijd aan het ontrentingewerk hier te Lande verbonden, man of meer vertraagd moet worden.

... 's HAGE, 6 oktober. Z. M. de Koning is heden, vergezeld van Hoogstdezelfs adjudant jhr. Merkes, naar Tilburg vertrokken. Z. M. wordt reeds binnen

zeer weinige dagen, van daar alhier terug verwacht; zijnde Hoogstdezelfs reis naar Limburg en Luxemburg, immers zeker tot na de opening der Kamers, onbepaald uitgesteld.

... H. M. de Koningin is, met Z. K. H. prins Alexander, den 26 der vorige maand te Genua aangekomen.

... Heden morgen is de eerste steurharing te Scheveningen aangebragt door de pink *Martijntje Mos*, gevoerd bij seffipper P. Mos, en toebehoorende aan den raeder A. Mos. Dadelijk is het gewone geschenk aan Z. M. den Koning gezonden. De lading werd, begroot op 12,000 stuks haring. De berigten omtrent de vangst luiden, naar men verzekert, onganstig.

... De Hooge Raad heeft, bij arrest van heden, het beroep in cassatie van A. van Bevervoorde, schrijver van de *Asmodée*, tegen een arrest van het Hof in Zuid-Holland, verworpen. Men weet dat die schrijver door den heer mr. H. Box, directeur van het *Journal de la Haye*, ter zake van een bij dat blad gevoegd geschrift, is vervolgd en deswege door de arr. regtbank te 's Hage is veroordeeld, welk vonnis door het Hof in Zuid-Holland, in hoger beroep, was bevestigd. De Hooge Raad heeft bij dat arrest uitgemaakt, dat de te last legging tegen Box, in dat geschrift voorkomende, dat hij hametijk hem van Bevervoorde, bij den minister Roehussen was gaan belasteren, om hem in het verderf te storten, ontegenzeggelijk daarstel eene bepaalde daad in de termen van art. 376 strafregt vallende.

... In dezelfde zitting van den Raad heeft het Openbaar Ministerie, bij monds van den advocaat-generaal mr. Deketh, deszelfs conclusie genomen in de zaak van A. W. van Bieren, requirante van cassatie tegen een arrest van het hof in Zeeland, waarbij, in hoger beroep, is bevestigd een vonnis van de arrondissementen Regtbank te Middelburg, bij hetwelk zij, ter zake van een in de *Vlissingse Courant* geplaatst artikel, is schuldig verklaard aan belediging van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en deswege is veroordeeld. De advocaat-generaal mr. Deketh heeft, namens den procureur-generaal, geconcludeerd tot *verwerping* dezer voorziening, met veroordeeling van de requirante in de kosten.

... De Raad heeft de uitspraak in deze zaak bepaald op den 27 dezer.

... GORINCHEM, 6 oktober. Gisteren omstreeks ten half een ure is er brand ontstaan in de woning van den koopman in manufacturen en winkelier J. T. Stui, wonende beneden de kerk te Sliedrecht, nabij den koornmolen, ten gevolge waarvan het geheele huis is in de asch gelagd, nittegenstaande er twee spuiten zijn werkzaam geweest. Men zegt, dat deze ramp zoude veroorzaakt zijn door het stoken van den oven, aangezien de vrouw zelve haar brood bakte. Het pand was tegen brandschade verzekerd.

... MAASTRICHT 6 oktober. Ofschoon er nog geen het minste berigt van Zr. Ms. reis naar Limburg bij den gouverneur van dit gewest is ontvangen, schijnt het zeker te zijn dat de Koning aanslaan den donderdag op zijn kasteel Vaeshartel, in de stilles, tot zijne ontvangst in gereedheid is getragt, zal arriveeren en eenige dagen verblijven, om er de generaals van den Duitsche Bond, welke de inspectie over de Limburgsche troepen komen houden, te ontvangen. Vaeshartel is een landgoed, gelegen onder de gemeente Meerden, een half uur buiten deze vesting, hetwelk, om uitgestrektheid van ruim 120 bunders heeft, en voor eenigen tijd door Z. M. van den graaf Grimaldet voor 200,000 francs is aangekocht.

Ingezonden Stukken.

... De heer Van Vint versooft de redactie van de maastankelijke dagbladen in Nederland, de verzekering zijner hoogachtung aan te nemen, en zoo goed te willen zijn, onderstaand schrijven in haar eerstvolgend nummer een plaatsje in te ruimen. Daarmede zullen zij, zoo als hij durft ver-

trouwen, niet alleen hem, maar iederen voorstander van de vrijheid van drukpers, een ware dienst bewijzen.

Amsterdam 4 oktober 1846.

BERIGT.

De herhaalde persgedingen, welke dezer dagen zijn ingesteld, en waarvan dat van den uitgever van *Huis* toe tegen veler verwachting is geëindigd, alsook de indirecte vertolgingen, waaraan degenen zijn blootgesteld, welke het een of ander uitgeven, waarin de tegenwoordige wijze van regering berispt en veroordeeld, en de tegenwoordige bewindsheden gefekeld worden, hebben zooveel invloed op den boekhandel, dat het thans niet onmogelijk, toch hoogst onzeker is, voor het van den aard, uitgevers te vinden.

Die moeijelijkheid verlaamt veler lust tot schrijven over openbare aangelegenheden, verlaamt de bij de grondwet gewaarborgde vrijheid van drukpers!

Die schrijflust en die vrijheid, de eenige wijze en het eenige middel tot uitbreiding van kennis, tot verspreiding van verlichting, tot verlaging van dringend noodzakelijke hervormingen zijn thans echter, meer dan immer, behoeften van den tijd, welken wij beleven; zonder dezelve zal de ontwaakte lust, om zich eenige oogenblikken met openbare aangelegenheden bezig te houden, bij ons weder verloren gaan, en zal de regering in stede van vooruit-achteruit gaan, dat tot nu toe alleen door den invloed van de pers is gekeerd, welke vooruitgang alleen door invloed van de pers kan te weeg gebracht worden.

Ten einde in die moeijeligheden te wettigen, en dus zooveel mogelijk de schadelijke gevolgen van de heillooze zinswijze onzer tegenwoordige regering te keeren, en mede te werken tot het verwijderen van al wat het natuurlijke gevolg is van de vrijheid van drukpers, wanneer zij hare roeping getrouw blijft, heb ik, wiens gevoelens en schrijfwijze bekend zijn, besloten mijn schrijven over openbare aangelegenheden voortaan zelf uit te geven, en bied ik bij deze allen, welke zonder heftigheid of overdrijving, zonder aanranding van personen, ten algemeenen nutte willen schrijven, aan, zoodanig schrijven voor hen te doen drukken en uit te geven.

De hemel geve, dat dit voornemen en dit aanbod vruchten mogen dragen! ik wil geene omverwerping van ons bestuur, maar verbetering van, door de kundigsten uit ons midden, gebrekkig gemaakte staatsinstellingen; ik wil geene omverwerping van ons bestuur, maar verbeteringen, waarnaar het verlangen eerst door de regering opgewekt, vervolgens in slaap gewigd, daarna krachtiger ontwaakt, in 1840 bitter, bitter is teleurgesteld, en sedert, door voortdurend wanbestuur en verwaarloozing onzer dierbaarste belangen, door toenemende belastingen en meer en meer afnemende welvaart aangevuurd, een nationale wensch is geworden; ik wil geene omverwerping van ons bestuur, maar zooveel ik kan de bij de natie ontloken wensch naar verbeteringen, de bij de natie ontstane belangstelling in onze staatsaangelegenheden helpen voeden en ten goede leiden, en, en wie daartoe wil medewerken, zal ik mij een uitgever vinden voor zijn schrijven.

VAN VLKX.

LATERE BERIGTEN.

De inwoners van Warschau worden steeds met de meeste gestrengheid van de zijde van Rusland behandeld. Men kan geene reispassen naar vreemde landen verkrijgen, dan wanneer men goed behend is en een zwaren borgsom stelt; al de kleine kerkten en gemeenten zijn gestreng bevestigd, en te Warschau aan de zijde van de Russen worden opgevoerd, gelezen en weder gesloten met den stem der politie. Op den 1sten verjaardag van het keizerlijk huis, en zij zijn er velen, is de tegenwoordige verplijng den keizer van zijn huis te verlaten, en des avonds tot in middernacht enz.

Niet, hetwelk tusschen hetzelfde en het gouvernement ontstaan is. Het armbestuur is insgelijks afgetreden.

De duitse Bondsvergadering is uit een gegaan zonder eenig besluit te nemen, nopens de drukpers in Duitschland.

Een der engelsche correspondenten van de *Augb. Zeit.* meldt dat het jongd Ierland afgevaardigden zou gezonden hebben naar Parijs om met de geheime genootschappen aldaar in aanraking te komen. Men zou zelfs te Londen het spoor gevonden hebben van een complot, strekkende om in Ierland eenen algemeenen opstand te verwekken. Deze ontdekking zou aanleiding gegeven hebben tot de versterking in troepen welke derwaarts gezonden zijn. Wij echter vermoeden dat die afzending van troepen genoegzaam door de heerschende omstandigheden gewettigd wordt.

De heer Carwall, een der jongste leden van de universiteit van Oxford, heeft dezer dagen het protestantismus afgezworen te Prior Park, bij Bath, graafschap Sommerset.

Uit onderscheidene punten van Ierland meldt men, dat sedert de openbare werken aangevangen zijn, de wanordeligheden opgehouden hebben.

De fransche prinsen zijn in den avond van den 4 te Burgos aangekomen en met dezelfde geestdriфт ontvangen als in de baskische gewesten. In den ochtend van den 5 hebben zij de reis naar Boitrago voortgezet.

Lord Normanby is niet tegenwoordig geweest bij het groot concert, hetwelk te St. Cloud gegeven is, bij gelegenheid van den verjaardag des Konings. Zijne afwezigheid werd spoedig opgemerkt en maakte veel sensatie.

CORRESPONDENTIE.

Uit de gemeente St. Michiels-Gestel verzoekt men ons, het plaatselijk bestuur van Vught opwerkzaam te willen maken op de erbarmelijke wijze, waarop de weg onderhouden wordt van laatstgenoemde naar eerstgenoemde gemeente, te rekenen van den straatweg tot aan den scheidpaal. Het slechten der sporen wordt van de uiterste noodzakelijkheid, wil men ongelukken voorkomen.

Advertentien.

In het aangenaam gelegen dorp *Dinther* wordt **TE HUUR** aangeboden een **Huis**, bevattende twee **KAMERS**, **KEUKEN**, bijzonder goeden **KELDER**, **BRANDSCHUUR**, en verdere gemakken, benevens eenen **TUIN**. Alles gelegen aan den klinkerweg. Te bevragen (brieven franco) bij den Uitgever dezer onder letter D.

F. J. M. RITS, Notaris, verzoekt de *'s Hertogenbosch*, 31, voor zijne principalen, op **Zaterdag den 17 October 1846**, provisieueel, en veertien dagen daarna, mitsdien op **Zaterdag den 31 October 1846**, finally telkens des avonds van zes ure, in het Lindhovensche Koffijhuis te *'s Hertogenbosch*, bewoond door **M. LANDHEER**, in het openbaar opveilen en verkoopen:

BINNEN DE STAD 's HERTOGENBOSCH.

16.) Een hecht, sterk en sedert weinige jaren sedert geheel vernieuwd **WINKELHUIS** met **ERF**, in de *Vischstraat*, bevattende een Voorhuis, behangen Binnenkamer, behangen en geplafonneerde Boven Voorkamer, twee Zolders, Keuken, grote verwulde Kelder, Pomp, Privaat en verdere gemakken. *Mondeling verhuurd aan C. W. van Wanrooy, tot 1 November 1846, voor f 140,00 jaarlijks.*

26.) Een **HUIS** met **ERF** en **OPENPLAATS**, in de *Zieken-Gasthuisstraat*; bevattende, eenen **Beneden Voorkamer**, **Kelderkamer**, twee **Bovenkamers**, **Overloop**, **Zolder**, **Keuken**, twee **Kelders**, **Pomp**, **Privaat** en verdere gemakken. *Te aanvaarden den 1 Mei 1847.*

36.) Een nieuw aan elkander gebouwde **WONINGEN ONDER EEN DAK**, met **ERVEN** en **OPENPLAATSJE**, achter het vorige huis en met toegang hebbende in een straatje genaamd *de Kelder* het **Vuursaal**.

De week verhuurd voor f 1,80 weeklijks.

De laatste gemelde twee panden zullen afzonderlijk en in massa worden gevoild.

40.) Een **WINKELHUIS** met **ERF** en **OPENPLAATS** in de *Schilderstraat*, bevattende een **ruft Voorhuis**, **Binnenvertrek**, **Kelderkamer**, **grote Zolder**, **Keuken**, **Kelder**, **Pomp**, **Privaat** en verdere gemakken. *Met de week verhuurd voor f 1,40.*

50.) Een **HUIS** met **ERF** en groot **BLEEKVELD** van ouds genaamd *Jan Schildersfun* datie voor acht vrouwen, op de *Uilenburg*. *Met de week verhuurd in zes Woninggen, te zamen voor f 2,65 weeklijks.* *Onder deze huur is het Bleekveld niet begrepen.*

60.) Een **HUISJE** met **ERF**, op den *Uilenburg* tegenover het vorige huis. *Met de week verhuurd voor f 0,50 weeklijks.*

Laatstgemelde twee panden zullen afzonderlijk en in massa worden gevoild.

70.) Een **GEBOUW** met **ERF**, in de *Verwerstraat* ingerigt tot een **PAKHUIS** met eenen **BOVENWONING**. *Mondeling verhuurd aan J. Chapel voor f 90,00 jaarlijks.*

Nadere onderrigting is te bekomen ten Kantore van den Notaris **RITS** voornoemd.

GRAMMARIK

van **'s HERTOGENBOSCH**

Woensdag en Donderdag 7 en 8 October.

ROGGE f 9,00 / 9,50 a / 10,00.

BOEKWEIT f 6,50 / 6,35 a / 7,00.

HAVER f 6,15 / 6,50 a / 6,65.

De zetting van het Roggebrood alhier is 39 cts. de drie Ned. ponden. Het Ned. pond Boter f 0,86. 0,90.

Voor het Brood-District *Waalwijk* te rekenen van **Vrijdag den 9 October 1846**, des middags ten 12 ure, 24 cts. de 2 Ned. ponden.

Voor het Brood-District *Vught*, te rekenen van **vrijdag den 9 October 1846**, des morgens ten acht ure, op 24 cts. de 3 Ned. ponden geregeld.

Voor het Brood-District *Uden*, te rekenen van **zondag den 11 October 1846**, op 36 Cents de 3 Ned. ponden geregeld.

Voor het Brood-District *Ravenswaay*, te rekenen van **Zondag den 11 October 1846**, op 36 cts. de 3 Ned. ponden geregeld.

AMSTERDAM, 7 October.

Tarief met met goeden handel tot vorige prijzen. In ent: 120 p. n. Hamb. f 347; 180 p. with. dito f 385; 181 p. Handholm f 340; 127 p. Stettin f 335. In cons: 126, 129 p. Pools. f 340; 322; 131 p. n. Gron. f 336; 120 p. b. Pools. f 308; 132 p. Wismar f 358.

Rogge met weinig handel. In ent: 117 p. Rotterdam f 246; 120 p. cons: 120 p. Ros. f 278; 120 p. Pruis. f 262; 119 p. Oude f 257.

Garst wat hooger verkocht: 114 p. o. Deens. f 183; 113 p. dito f 185. Haver prijsh.; 92 p. f 174.

Beurs van Amsterdam.

Woensdag 7 October ten 4 ure.

W. S. 2 1/2 p. 57 1/2; 2 1/2 p. 57 1/2; Dito 3 p. 72 1/2; Dito Certificaat p. 93 1/2; Am. Sijnd. 3 1/2 p. 89; Handels. 173; 174; Ardoins 85 p. a. 20 1/2; Dito 510 p. st. 20 1/2; Dito Compagnie 19 1/2; Spang. Binnend. 3 p. 33 1/2; Dito Portu. te Lond. f 18 1/2; Dito 4 p. 42 1/2; Oude Russen 105 1/2; Brazil. 100 p. a. 88 1/2; Mexik. (Nieuwe) 25 1/2.

OPGAVEN van de Hooften der Rivieren de *Maas* en *Grave* en van de *Dijk* te *'s Bosch*, waargehouden des 1sten October ten 8 ure.

MAAS TE GRAVE		DIEZE TE 'S BOSCH	
DA- TUMS	BOVEN AP.	BOVEN ONDER	ONDER
oct. 7	5 36	0	0
8	5 35	0	0
9	5 34	0	0
10	5 33	0	0
11	5 32	0	0
12	5 31	0	0
13	5 30	0	0
14	5 29	0	0
15	5 28	0	0
16	5 27	0	0
17	5 26	0	0
18	5 25	0	0
19	5 24	0	0
20	5 23	0	0
21	5 22	0	0
22	5 21	0	0
23	5 20	0	0
24	5 19	0	0
25	5 18	0	0
26	5 17	0	0
27	5 16	0	0
28	5 15	0	0
29	5 14	0	0
30	5 13	0	0
31	5 12	0	0

Ter Drukkerij van **D. A. DE KOOY** te *'s Bosch*.